

Bo Munthe

- mannen som utlöste ninjaboomen

Jag har träffat Bo Munthe vid några tillfällen, mannen som startade ninjaboomen i Europa och Sverige. Han har dock varit avigt inställd till en artikel om honom, så det har tagit några år att få denna artikel till stånd. "Äsch, det finns väl inget att skriva om", har hans argument varit. På 80-talet blev ninjutsu oerhört stort, inte minst tack vare filmen "Ninja Mission", som rönt stor uppmärksamhet. Tidningsartiklarna skrev om "Lönnmördare i svart". Alla dessa fördomar som media skapade väckte ett oerhört intresse kring fenomenet "ninja". Läs historien om Bo Munthe – den europeiska ninjutsuns fader.

TEXT: Marko Ervasti

Bo Munthe bor i Bromma strax utanför Stockholm. Jag besökte hans dojo första gången 1999. Den gången var det bra nära att Bo Munthe började på en ny bana som "mikkyo-präst". Dock vägrade han att raka av sig håret, där gick gränsen, och invigningen till "präst" uteblev. Dock fick jag en lång pratstund med Bo på kvällen med anekdoter om gångna tider, "Ninja Mission" och alla möjliga lustigheter som skett genom åren. Vissa av dessa episoder kommer jag nu

att berätta om, de andra episoderna får ni fråga Bo om, eller så är det meningen att de skall falla i en dimma av glömska.

Bo Munthe är en av de mest graderade instruktörerna i Sverige idag med totalt 55 Dangrader. Dock är han helt ointresserad av grader och har sagt att den enda gången han fick kämpa för sin Dangrad var när han skulle ta sitt första i judo. Därefter har det bara trillat på.

Idag är han inte lika aktiv som tidigare. Dels är han svår astmatiker och har drabbats av en hjärtattack för två år sedan med två följande operationer. Han har helt enkelt blivit tvungen att tagga ner. Trots det har han fyra skolor under sig, två i Sverige och två i England som tränar hans stil Goshinjutsu. Vi återkommer längre fram till vad denna stil grundar sig på och varför han lade av med ninjutsun.

Bo Munthe påbörjade sin kampsportkarriär

4 / 2003

i slutet på 50-talet då han kom över ett par kampsportsböcker och började träna tekniker tagna ur dem med sina vänner.

– Den bästa av dem var jiu jitsu boken skriven av Viking Cronholm, men jag fann även andra böcker, Kiyose Nakaes bok som innehöll bilder på självförsvarstekniker, samt böcker som rörde självförsvar som Major Thunander, en militärofficer hade gjort en serie av.

Problemet vara att man inte kan använda sig av stillbilder för att lära sig en kampart. Vad som händer före och efter bilderna fick han gissa sig till i böckerna.

Mellan 1961-1962 gjorde Bo sin militärtjänst inom Flygvapnet och där kunde han träna jiu jitsu och boxning med sina vänner.

1963 hittade han en dojo i Stockholm, men Bos kampsportskarriär kunde lika gärna ha slutat där, då instruktören som skulle visa honom började med att göra en cross choke så att han nästan svimmade. Bo valde att återgå till sina böcker...

1965 hittade han tillslut en judoklubb och var mycket exalterad över att börja träna där.

– Detta var mina första stapplande steg inom det som jag såg som "den riktiga kampsports-träningen". Några år senare tog jag även upp jiu jitsuträningen. Jag hade även börjat träna för min erfarna mästare George Irénus i både judo och jiu jitsu då.

Bo Munthe tränade på ivrigt och blev den 14 april 1970 graderad till brunt bälte i judo av George Irénus.

– Vid den här tidpunkten hade jag en egen dojo med elever. Vi tränade jiu jitsu, judo och även renshin kan karatedo, mer känt under namnet kempo. Min lärare, Zsolt Györbiri, hade precis återvänt efter två års träning i Japan. Dessa tre olika kampstilarna bidrog till att träningen i dojon varierade.

Runt 1971-72 började motivationen för att träna sina. Ett vanligt problem för många brunbälten. Efter lite övertalning från sin instruktör och grubblande bestämde han sig för att satsa vidare, målet hägrade, det svarta bältet! Den tredje november 1973 var det då dags för det stora testet. Han hade tränat i drygt ett år inför svartbältestestet och tillsammans med fyra andra brunbälten klev de nervösa in i lokalen i Stockholm.

– Att klara testet för shodan i Sverige, kräver att man utför en perfekt kata, i detta fall Kodokans, Nage no Kata. Det var ett hårt jobb. Kanske allra hårdast för min träningspartner Mats, skrattar Bo.

Efter två timmar var graderingen över och fem nya svartbälten hade sett dagens ljus.

Detta blev också det som ändrade historien för ninjutsu i Sverige. Bo fick boken, *Ninja the Invisible assassin*, skriven av Andy Adams som present av sina dåvarande elever. Boken har gått till historien som den bok som startade ninjaboomen, både i Europa och USA. Detta gjorde också att det föddes ett intresse hos Bo för denna spännande kampform.

– Ungefär samtidigt så hade jag köpt boken "Stick fighting", av Hatsumi sensei och Quentin Chambers.

Det ena ledde till det andra. Bo var intresserad av tekniker med tessen (korta pinnar) och då det fanns sådana tekniker i boken, skrev han till förlaget Kodansha International och frågade om de hade någon mer bok om tessen och om de hade mästaren Hatsumis adress.

– Jag fick svar daterat den 28 april 1975, samt adressen och skrev då till Japan.

Bo hade precis flyttat till Trollbäcken utanför Stockholm i februari 1975. Han fick veta av en japan som tränade med honom att ordet Trollbäcken på japanska blev Ninja-no-Fuchi. Eftersom han inte hade fått något svar från Hatsumi sensei skrev han på nytt och

berättade att hans dojo skulle få namnet Ninja no fuchi. Han fick svar på det andra brevet och svaret kom från Tetsuji Ishizuka, daterat den 12 juni 1975.

– Jag har sparat båda breven, berättar Bo. Ishizuka kom till Sverige under en vecka i september och formligen bankade skiten ur mig. Sedan var karusellen igång.

Bos intresse för träningen ledde till en resa till Japan.

– Två saker gjorde det möjligt. Dels kontakten med Ishizuka sensei som jag fick bo hos, och dels ett stipendium från Folksam som innebar att jag skulle studera kooperativ försäkring i Japan.

Vad var det som lockade och hur vågade du överhuvudtaget åka till Japan?

– Japan lockade givetvis i sig. Budo och Japan hade jag väl egentligen inte tänkt på samtidigt. Jag trodde väl aldrig att jag skulle komma dit.

Fanns det en plan på att bli instruktör och ta med stilen till Sverige och lära ut den här?

– Inte det minsta! Från början var jag en av mycket få gaijins som kom dit. Steve (Hayes) skulle också börja sina ninjaspår samma år, men när jag var där i juli 1976 träffade jag endast en person, en fransman.

Hur bedrevs träningen i Japan?

– Senseis dojo var 16 kvadratmeter "stor". Vi var flankerade av papegojor och angorakatter. Själva hårdheten i träningen medförde att min bild av både Hatsumi sensei och ninjutsuträningen länge skulle vara präglad av en på gränsen till skräckblandad förtjusning. Jag minns speciellt Manaka senseis sätt. Varje gång han kastade mig så följde han upp tekniken med att greppa om mina nyckelben, eller bröstskorgens överdel.

Hur gick du tillväga när du startade din första klubb?

– Jag hade redan medlemmar som tränade

jiu jitsu och det låg inte långt ifrån att konvertera till ninjutsuträningen. Dessutom hade ju en del av gruppen fått träffa Ishizuka redan under första besöket 1975.

Var intresset stort?

– Inte just då. Intresset begränsade sig till den lilla grupp som tränade med mig.

Jag har för mig att du berättat om en lyckad t-banekampanj som bidrog till ett explosionsartat intresse för Ninjutsu. Kan du berätta om det här...

– Det var Luxman (stereofabrikant) som skulle göra en reklamkampanj (se bild) i tunnelbanan. Man ville använda sig av ninjas för att vinna slaget om Stockholm. Utkomsten av denna kampanj slog mina värsta förväntningar. Det betalades inget från Luxman annat än att jag fick en stereo-anläggning (som jag fortfarande har kvar), men det viktigaste av allt var att dojons telefonnummer stod på annonserna i tunnelbanan. Tänk dig, jättebilder med ninjas, stereoreklam och så telefonnumret, 421090... Vi fick massor av samtal om själva stereon, men mest av allt fick vi mängder av nya elever.

Vad förväntade sig eleverna som kom och tränade?

– Sannolikt något som de inte fick under träningen. Många kom till mig för att lära sig kasta shuriken, klättra på tak och så vidare. Dem blev vi av med ganska snabbt. Andra som kom hade ett seriöst intresse av ninjutsu som en kulturhistorisk sak. En del ville träna självförsvar och så vidare.

Vad lärde du ut för tekniker?

– Så här i efterhand kan man säga att det blev alldeles för mycket vapenskrammel. Vid den tidpunkten så fanns det ju mängder av filmer och annat som gav en bild av ninjan som en vettvilling. Givetvis tränade vi mest taijutsu, det vill säga vapenlösa tekniker, men fokuseringen var hela tiden, främst från utomstående, på vapenhanteringen.

Hur mottogs du av övriga budosfären i Sverige då? (konflikter m.m.)

– Det räckte och blev över. Från början, alltså före 1980, var dojon med i SBF: s kendosektion, vilket kändes rätt bra. Sedan

“Jag minns än idag hur senseis shinai vek sig runt huvudet på mig”

gled vi ur förbundet och när det sedan blev dags igen så började ifrågasättandet, mycket grundat på den bild som lagts av mig själv under åttiotalet.

Jag har hört talas om utövare i solglasögon och svarta kappor, var det mycket tuff-fäkting på den tiden?

– Det där har jag inte hört talas om. Men vid ett par tillfällen fick jag se de tränande ta på sig rätt gi, de fick inte träna i kamouflage-dräkt.

Har du andra dråpliga eller minnesvärda händelser från den tiden?

– Massor, *Ninja Mission* och *Animal Protector*, alltså mina två erfarenheter från filmvärlden är en del som man kan skratta gott åt nu. Ninjutsuns udda form gjorde ju att den ena underligheten avlöste den andra.

Elever som verkligen trodde man kunde bli osynlig, klättra i tak och så vidare.

Men det är säkert sänt som alla budopionjärer träffar på. När jag startade livvaktutbildningen genom Personskyddsskolan kom ju en del av de udda figurena tillbaka, denna gång frågades om man fick skjuta och göra u-turns och så vidare. Sakki-provet var också minnesvärt. Jag fick arbeta hårt för det, när jag försökte undvika mästaren Hatsumis svärd.

Kan du berätta mer om sakki-provet?

– Sakki betyder mordaura. Redan i början av min träning hade jag hört talas om detta sätt att gradera till 5 dan. Vid tiden för ninjutsuns inträde på budoscenen var det bara ett fåtal västerlänningar som klarat detta. Doron Navon från Israel var väl den första

officiella personen, Steven Hayes kom inte långt efter. Mitt första försök gjordes i Japan 1985. Jag minns än idag hur senseis shinai vek sig runt huvudet på mig. Inte hade jag känt något heller. Mina ursäkter var däremot bättre än min prestation, “inte kunde jag vara rädd för en person jag tyckte om” osv. Under Tai Kai 1987 i England gjorde jag mina andra försök. Känslan av när shinaien slog ned i min axel är fortfarande där, fortfarande en flopp, kanske var det inte meningen, vad visste jag då. Sedan gick det till 1988 och Tai Kai i Solna utanför Stockholm. När jag talade med Hatsumi sensei säger han följande; “Bo-san, godan testu OK, Rokudan!” Doron frågade om

han skulle översätta, men till och med min begränsade japanska räckte till detta. Om jag klarade testen skulle jag gå från 4 till 6 dan. Jag förstod att det stod lika mycket på spel för sensei som för mig. En hel del av mina gamla elever hade ju passerat mig och klarat testen. Nu var det på tiden för mig också - tycktes det.

Näväl, efter mycket om och men, irrande hit och dit osv, så lyckades jag med det jag borde gjort från början - tömt mitt sinne på känslor. Det syns tydligt på videoupptagningen hur jag resignerar inför sista hugget, och då fungerar det. Allt lystes upp inför mina slutna ögon som en blix, om det var det kosmiska ljuset, eller en chock över risken att på nytt få en smäll skallen vet jag inte, men 6 dan blev det - kul.

Du har sagt att du var en dålig affärsman och att framgången steg åt ditt huvud? Det kanske inte är så kul att prata om men vad handlade det om?

– Det är faktiskt ett kapitel som jag inte gärna talar om längre. Någonstans måste man sätta en gräns och gå vidare. Det är vad jag försökt, även om vetskapen om att jag medverkat till att vissa personer drabbats av ekonomiska problem, gör det svårt.

Du valde efter ett tag att hoppa av som huvudinstruktör, vad låg bakom ditt beslut?

– Det blåser alltid på toppen och de politiska strider som uppstod gjorde att jag klev av.

Du fortsatte din kampsportsbana vid sidan om, vilken stil tränade du istället?

– Goshinjutsu är en stil jag myntade redan 1977. Det är ninjutsu i den form jag tränade med Ishizuka under sjuttiotalet. Däremot har den inte samma anknytning till den klassiska bujinkan träningen. Den är dessutom kompletterad med mina erfarenheter från både judo, jujitsu och kempo. Stilen finns fortfarande på två ställen i Sverige och två i England.

LUXMAN

Japans bästa hifi-märke nu i Sverige.

– När vi skulle öppna dojon på Östermalm 1982 bjöd vi in mängder av potentater som kunde vara intressanta för att göra dojon känd. En av dessa var Charles Apéria som då drev ett filmbolag. När jag kom till hans kontor för att lämna över boken *Ninja Mördare i Svart* var Mats Helge hos honom för att viga pengar till en *Dolda kameran* grej. När Charles fick se bokomslaget sade han, "det här måste vi göra film av" (Det var jag i mask och med svärd) På den vägen är det...

Hur har ditt liv gestaltats efter denna ungdomsperiod?

– Som alla barn blir man väl förhoppningsvis vuxen någon gång. För mig tog det rätt lång tid, men när jag fyllde femtio tyckte jag det var dags. Jag har alltid haft nytta av mina budokunskaper, framförallt som föreläsare för olika yrkesgrupper. Jag talar då givetvis om den inre styrkan som kommer av insikten om vem man är. Framledes hoppas jag att mitt program

“Man ville använda sig av ninjas för att vinna slaget om Stockholm”

Nu har du följt ninjutsun från sidan, är du nöjd med hur utvecklingen i Sverige har sett ut?

– Jag har inte sett hur utvecklingen gått egentligen. Det kallas för bujinkan budo taijutsu där man lägger tonvikten på de nio olika skolorna. När jag någon gång tittar på träningen är det fortfarande samma sak som Ishizuka körde med mig men då kallade vi det för ninjutsu. Däremot tycker jag att kvalitén på de instruktörer som finns både här i landet och till viss del utomlands är mycket hög.

Ängrar du aldrig att du hoppade av?

– Nej. Aldrig.

Du deltog i en kulturförklarad film *Ninja Mission* som många av våra läsare säkert minns med stor glädje. Kan du berätta om hur du blev inblandad?

Vad var det som var drivkraften? Varifrån kom ditt kampsportsintresse?

– Folk har frågat mig varför jag började träna kampsport. Skall jag vara ärlig så vet jag inte. Önskar att jag hade någon bra förklaring på om hur jag fann en mystisk källa som tog bort mig från mörkret – som sade till mig att jag skall vandra den gamla japanska krigarens väg. Om jag sade det hade jag ljugit och jag håller mig alltid till sanningen. Jag var intresserad av japansk historia och filosofi, helt enkelt.

Någonting som du vill tillägga?

– Jag fyllde sextio i april och har med all sannolikhet slagit min sista repa på mattan. Mina instruktioner begränsar sig till den filosofiska sidan och att försöka få goshin-träningen till att bli så lik mute ryu som möjligt. Jag har bra instruktörer som hjälper mig, så fortsättningen är nog trots allt rätt given - goshin är här för att stanna.

Det finns så mycket mer att berätta om Bo Munthe och hans kampsportsträning, men förhoppningsvis kan detta ge en kortfattad bild om hur ninjutsun kom till Sverige via Bo Munthe – den europeiska Ninjutsuns fader!

om en tryggare skola ska bli något som skapar den trygga miljö som behövs, både för elever och skolpersonal.

Har du någon kontakt med Hatsumi Sensei i dagsläget?

– Jag skickar julkort en gång om året, kanske något brev ibland. Däremot är min kontakt med min japanska "bror" Ishizuka sensei, lika god som den alltid varit.

Finns det någon risk att vi får se dig dra på dig full ninja-mundering igen?

– Nej, knappast (skratt). Jag får ibland kontakt med media som vill veta en del om "hur det var förr". Bland annat kontaktades jag av Expressen efter massakern i Erfurt, Tyskland och den eventuella ninjakoppling mördaren hade, eftersom han påstods ha ninjakläder på sig, vilket inte stämde.